

V Bruselu dne 4.1.2019
COM(2018) 848 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o přezkumu a aktualizaci druhého prováděcího plánu Evropské unie v souladu s čl. 8
odst. 4 nařízení č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách**

{SWD(2018) 495 final}

1. Úvod

Stockholmská úmluva o perzistentních organických znečišťujících látkách (POP)¹ byla přijata v květnu 2001 v rámci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP). Evropská unie a její členské státy² jsou stranami této úmluvy³, jejíž ustanovení jsou v právu Unie provedena nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004⁴ (dále jen „nařízení“ o perzistentních organických znečišťujících látkách“).

Podle článku 7 Stockholmské úmluvy se od smluvních stran vyžaduje, aby:

- a) vytvořily a vynasnažily se zavést plán k plnění svých závazků podle této úmluvy;
- b) předložily svůj prováděcí plán konferenci smluvních stran do dvou let ode dne, kdy pro ni tato úmluva vstoupí v platnost;
- c) pravidelně přezkoumávaly a prováděly v případě potřeby aktualizaci svého prováděcího plánu, a to způsobem stanoveným rozhodnutím konference smluvních stran.

První evropský prováděcí plán nazvaný „prováděcí plán Společenství“ byl vytvořen v roce 2007 (SEK (2007) 341)⁵. Tento prováděcí plán byl v roce 2014 aktualizován a nyní se označuje jako „prováděcí plán Unie“ (COM (2014) 306 final). Přezkum a aktualizace druhého prováděcího plánu byly nezbytné, aby bylo možné dále řešit 1) zahrnutí řady nových perzistentních organických znečišťujících látek do Stockholmské úmluvy a 2) technický a legislativní pokrok v dané oblasti.

Tento nový prováděcí plán byl předmětem konzultace s příslušnými orgány členských států, průmyslem, organizacemi na ochranu životního prostředí a s širokou veřejností.

Prováděcí plán bude předložen sekretariátu Stockholmské úmluvy v souladu se závazky Evropské unie jakožto strany úmluvy.

2. PERZISTENTNÍ ORGANICKÉ ZNEČIŠŤUJÍCÍ LÁTKY (POP)

Perzistentní organické znečišťující látky (POP) jsou chemické látky, které přetrvávají v životním prostředí, kde dochází k jejich bioakumulaci, a které představují riziko významných nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí. Tyto znečišťující látky se dostávají přes mezinárodní hranice daleko od svého zdroje, a dokonce se hromadí v regionech, kde nikdy nebyly používány nebo vyráběny. Perzistentní organické znečišťující látky představují hrozbu pro životní prostředí a lidské zdraví po celém světě. V EU jsou oblastmi představujícími jímku těchto látek arktický, baltský a alpský region. Za účelem snížení a odstranění výroby, používání a uvolňování těchto látek je považováno za nezbytné přijmout mezinárodní opatření. Látky regulované mezinárodními právními nástroji, jež se týkají perzistentních organických znečišťujících látek, jsou uvedeny v tabulce 1.

---

¹ http://www.pops.int/documents/convtext/convtext_en.pdf.

² Jeden členský stát EU úmluvu dosud neratifikoval (Itálie).

³ Rozhodnutí Rady ze dne 14. října 2004 o uzavření Stockholmské úmluvy o perzistentních organických znečišťujících látkách jménem Evropského společenství (2006/507/ES) (Úř. věst. L 209, 31.7.2006, s. 1).

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 ze dne 29. dubna 2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách a o změně směrnice 79/117/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 7).

⁵ http://ec.europa.eu/environment/pops/pdf/sec_2007_341.pdf

3. MEZINÁRODNÍ DOHODY O PERZISTENTNÍCH ORGANICKÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTKÁCH

3.1. Protokol EHK OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách⁶

Protokol o perzistentních organických znečišťujících látkách k Úmluvě EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice byl přijat dne 24. června 1998 v dánském Aarhusu. Protokol se v současné době zaměřuje na seznam 16 látek zahrnujících jedenáct pesticidů, dvě průmyslové chemické látky a tři nezáměrné vedlejší produkty. Konečným cílem je vyloučit veškeré vypouštění, emise a ztráty perzistentních organických znečišťujících látek.

Protokol zakazuje okamžitě nebo v pozdější fázi výrobu a používání uvedených chemických látek a obsahuje ustanovení týkající se nakládání s odpady, které se z těchto chemických látek skládají nebo je obsahují. Zavazuje smluvní strany ke snížení svých emisí dioxinů, furanů, polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) a HCB a stanoví specifické mezní hodnoty emisí pro spalování komunálního, nebezpečného a zdravotnického odpadu.

3.2. Stockholmská úmluva

Stockholmská úmluva o perzistentních organických znečišťujících látkách byla přijata v roce 2001 a vstoupila v platnost v roce 2004. Podporují se v ní globální opatření týkající se výchozí skupiny dvanácti perzistentních organických znečišťujících látek, přičemž celkovým cílem je ochrana lidského zdraví a životního prostředí před těmito látkami. V úmluvě se od smluvních stran vyžaduje, aby přijaly opatření pro odstranění nebo snížení úniků těchto látek do životního prostředí. Výslovně se v ní odkazuje na přístup předběžné opatrnosti stanovený zásadou 15 Deklarace z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji z roku 1992. Tato zásada je provedena článkem 8 úmluvy, který stanoví pravidla pro zařazení dalších chemických látek do Stockholmské úmluvy.

V příloze A Stockholmské úmluvy je v současnosti uvedeno 22 chemických látek, které podléhají zákazu výroby a používání, kromě případů, kdy byly uděleny generické nebo zvláštní výjimky. Kromě toho se v souladu s přílohou B Stockholmské úmluvy přísně omezuje výroba a používání DDT, pesticidu stále používaného v mnoha rozvojových zemích. Jsou rovněž zavedeny výjimky a přijatelná použití pro PFOS, jeho soli a PFOSF.

Generické výjimky povolují použití látek pro výzkum v laboratorním měřítku nebo jako referenční vzorek, jakož i nezáměrné stopové kontaminující látky ve výrobcích a zboží. Na zboží obsahující perzistentní organické znečišťující látky, které bylo vyráběno nebo již používáno před vstupem příslušné povinnosti v platnost, se rovněž vztahuje výjimka, za předpokladu, že smluvní strany oznámí sekretariátu Stockholmské úmluvy informace o používání tohoto zboží a vnitrostátní plán pro nakládání s odpady vzniklými v souvislosti s tímto zbožím.

Úniky nezáměrně vyrobených vedlejších produktů uvedených v příloze C (dioxiny, furany, PCB, PeCB, HCB a od prosince 2016 PCN) se neustále snižují, přičemž hlavním cílem je podle možnosti jejich úplné odstranění. Podle přílohy C musí smluvní strany podporovat a v souladu se svými akčními plány vyžadovat použití nejlepších dostupných technik pro nové zdroje v rámci svých hlavních kategorií zdrojů, které jsou uvedeny v části II a části III přílohy C Stockholmské úmluvy.

⁶ Protokol EHK OSN (Evropské hospodářské komise OSN) o perzistentních organických znečišťujících látkách k Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice z roku 1979 http://www.unece.org/env/lrtap/pops_h1.htm

Stockholmská úmluva rovněž předpokládá identifikaci zásob, které sestávají z perzistentních organických znečišťujících látek nebo tyto látky obsahují, jakož i bezpečné nakládání s nimi. Odpady, které tyto látky obsahují, sestávají z nich nebo jsou jimi znečištěné, se musí zpracovávat tak, že se v nich obsažené perzistentní organické znečišťující látky odstraní nebo nenávratně přemění, aby odpad již nevykazoval jejich vlastnosti. Pokud toto řešení nepředstavuje alternativu přijatelnou pro životní prostředí nebo je-li obsah látek POP nízký, odstraňují se odpady jiným způsobem šetrným k životnímu prostředí. Metody odstraňování, které by mohly vést k obnově nebo opětovnému použití perzistentních organických znečišťujících látek, jsou výslovně zakázány. Při přepravě odpadů musí být zohledněna příslušná mezinárodní pravidla, normy a pokyny, jako například Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování z roku 1989.

Tabulka 1 Přehled perzistentních organických znečišťujících látek regulovaných na mezinárodní úrovni; nové perzistentní organické znečišťující látky podle Stockholmské úmluvy (od roku 2009) jsou zvýrazněny šedě

Látka	Číslo CAS	Uvedená ve Stockholmské úmluvě	Uvedená v protokolu EHK OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách	Uvedená v nařízení EU o perzistentních organických znečišťujících látkách
Záměrně vyráběné látky POP				
aldrin	309-00-2	příloha A	ano	ano
chlordan	57-74-9	příloha A	ano	ano
chlordekon	143-50-0	příloha A	ano	ano
dieldrin	60-57-1	příloha A	ano	ano
endosulfan	959-98-8 33213-65-9 115-29-7 1031-07-8	příloha A	ne	ano
endrin	72-20-8	příloha A	ano	ano
heptachlor	76-44-8	příloha A	ano	ano
hexabrombifenyl (HBB)	36355-01-8	příloha A	ano	ano
hexabromcyklododekan (HBCDD)	25637-99-4 3194-55-6	příloha A	ne	ano
hexabromdifenylether a heptabromdifenylether	68631-49-2 207122-15-4 446255-22-7 207122-16-5 a další	příloha A	ano	ano
				ano
hexachlorbenzen (HCB)	118-74-1	příloha A	ano	ano
alfa-hexachlorcyklohexan*	319-84-6	příloha A	ano: hexachlorcyklohexany (HCH; č. CAS: 608-73-1 ⁷), včetně lindanu (CAS: 58-89-9)	ano (všechny izomery včetně gama-HCH nacházejícího se v lindanu)
beta-hexachlorcyklohexan*	319-85-7	příloha A		
lindan*	58-89-9	příloha A		
mirex	2385-85-5	příloha A	ano	ano
pentachlorbenzen	608-93-5	příloha A	ano	ano
pentachlorfenol (PCP)	87-86-5	příloha A	ne	ne
polychlorované bifenyl (PCB)	všechny PCB a jejich směsi mají různá čísla CAS	příloha A	ano	ano

⁷

Toto číslo CAS zahrnuje izomerní směs alfa, beta, gama, delta a epsilon HCH.

Látka	Číslo CAS	Uvedená ve Stockholmské úmluvě	Uvedená v protokolu EHK OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách	Uvedená v nařízení EU o perzistentních organických znečišťujících látkách
tetrabromdifenylether a pentabromdifenylether	5436-43-1 60348-60-9 a další	příloha A	ano	ano
toxafen	8001-35-2	příloha A	ano	ano
DDT	50-29-3	příloha B	ano	ano
kyselina perfluoroktansulfonová, její soli a perfluoroktansulfonát (PFOS)	1763-23-1 s, 307-35-7, a další	příloha B	ano	ano
chlorované parafíny s krátkým řetězcem (SCCP)	85535-84-8	ve fázi přezkumu	ano	ano
hexachlorbutadien (HCBD)	87-68-3	příloha A	ano	ano
polychlorované naftaleny (PCN)	všechny PCN a jejich směsi mají různá čísla CAS	příloha A	ano	ano
Nezáměrně vyrobené látky POP				
polychlorované dibenzo-p-dioxiny (PCDD)	1746-01-6	příloha C	ano	ano
polychlorované dibenzofurany (PCDF)	1746-01-6	příloha C	ano	
hexachlorbenzen (HCB)	118-74-1	příloha C	ano	ano
pentachlorbenzen	608-93-5	příloha C	ano	ano
polychlorované bifenylly (PCB)	všechny PCB a jejich směsi mají různá čísla CAS	příloha C	ano	ano
polychlorované naftaleny (PCN)	všechny PCN a jejich směsi mají různá čísla CAS	příloha C	ano	ne
polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU)	207-08-9 a další	ne	ano	ano

* Lindan, alfa a beta-hexachlorcyklohexan, jakož i chlordekon a hexabrombifenyl jsou nové perzistentní organické znečišťující látky podle Stockholmské úmluvy, již předtím však byly zařazeny do protokolu o perzistentních organických znečišťujících látkách a do nařízení EU o těchto látkách.

4. ÚČEL PROVÁDĚCÍHO PLÁNU UNIE PRO PERZISTENTNÍ ORGANICKÉ ZNEČIŠŤUJÍCÍ LÁTKY

Stockholmská úmluva ukládá smluvním stranám povinnost vytvořit a vynasnažit se zavést plán k plnění jejich závazků v rámci Stockholmské úmluvy. Pro Unii je tato povinnost vyjádřena v článku 8 nařízení (ES) č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách. Unie proto v roce 2007 vytvořila prováděcí plán pro perzistentní organické znečišťující látky, který zahrnuje také látky spadající do působnosti protokolu EHK OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách⁸.

Celkovým účelem prováděcího plánu je nejen splnit právní závazky, ale rovněž vyhodnotit přijatá opatření a stanovit strategii a akční plán pro další opatření Unie týkající se

⁸ SEK(2007) 341

perzistentních organických znečišťujících látek zahrnutých ve Stockholmské úmluvě a/nebo v protokolu EHK OSN o těchto látkách.

Cílem prováděcího plánu Unie tedy je:

- přezkoumat stávající opatření na úrovni EU týkající se perzistentních organických znečišťujících látek,
- posoudit jejich účinnost a dostatečnost při plnění závazků vyplývajících ze Stockholmské úmluvy,
- určit požadavky na další opatření na úrovni Unie,
- stanovit plán pro provádění dalších opatření,
- identifikovat a posílit vazby a potenciální synergie mezi řízením perzistentních organických znečišťujících látek a dalšími politikami v oblasti životního prostředí a jinými oblastmi politik a
- zvýšit povědomí o těchto látkách a opatřeních pro jejich kontrolu.

5. SHRUTÍ DOPROVODNÉHO PRACOVNÍHO DOKUMENTU ÚTVARŮ KOMISE

Pracovní dokument útvarů Komise stanoví třetí prováděcí plán Unie, jak je požadováno Stockholmskou úmluvou. Přezkum a aktualizace druhého prováděcího plánu řeší zařazení nových perzistentních organických znečišťujících látek do Stockholmské úmluvy, jakož i technický a legislativní pokrok v dané oblasti.

V úvodu se nachází přehled mezinárodního právního rámce nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách a shrnutí protokolu EHK OSN o těchto látkách, jakož i Stockholmské úmluvy.

V **kapitole 2** je uveden současný stav plnění závazků EU jako smluvní strany výše zmíněných mezinárodních právních rámců. Uvádí se v ní popis příslušných platných právních předpisů, jakož i finančních nástrojů na podporu provádění.

EU přijala a provádí řadu legislativních opatření souvisejících s perzistentními organickými znečišťujícími látkami, která se zaměřují na dosahování cílů Stockholmské úmluvy, jakož i protokolu EHK OSN o těchto látkách. Hlavním právním nástrojem je nařízení (ES) č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách, které vstoupilo v platnost dne 20. května 2004. Nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách bylo několikrát změněno s cílem zařadit do seznamu nové látky a stanovit koncentrační limity v odpadech.

Pokud jde o plnění závazků vyplývajících ze Stockholmské úmluvy a z protokolu o perzistentních organických znečišťujících látkách, doplňují výše zmíněné nařízení o těchto látkách další právní předpisy týkající se chemických látek, jimiž se zajišťuje provádění zákazu vývozu těchto látek, soulad jejich dovozu a vývozu s pravidly Stockholmské úmluvy, sběr a nenávratné odstraňování těchto látek, jakož i předcházení výrobě a uvádění na trh chemických látek vykazujících vlastnosti perzistentních organických znečišťujících látek.

Výskyt perzistentních organických znečišťujících látek v potravinách a krmivech a v životním prostředí se monitoruje na základě různých právních aktů a v kontextu řady programů. Evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR) zlepšuje přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí. Zahrnuje 91 znečišťujících látek a 65 hospodářských činností a zavádí prahové hodnoty pro celou řadu znečišťujících látek včetně perzistentních organických znečišťujících látek.

Cílem informační platformy pro monitorování chemických látek (Information Platform for Chemical Monitoring, IPCheM) je usnadnit přístup k údajům z monitorování i k údajům o perzistentních organických znečišťujících látkách. Sdružuje soubory údajů z monitorování do podoby „modulů“, které jsou veřejně přístupné. Platforma IPCheM představuje cenný zdroj informací pro výzkumníky a umožňuje rychlé a snadné křížové odkazování na různé soubory údajů.

V Unii existuje řada finančních nástrojů poskytujících finanční prostředky na podporu provádění Stockholmské úmluvy v Unii i na mezinárodní úrovni, jakož i prostředky na realizaci výzkumu věnovaného otázkám týkajícím se perzistentních organických znečišťujících látek. Unie rovněž poskytuje finanční prostředky na mezinárodní nástroje, jakož i na podporu sekretariátu Stockholmské úmluvy.

V **kapitole 3** je uvedeno celkové hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek v Evropské unii s ohledem na jejich výrobu, použití, uvádění na trh, jakož i na jejich stávající zásoby a kontaminaci toku odpadů. Tato kapitola vychází zejména ze zpráv a z prováděcích plánů připravených členskými státy.

Kapitola 4 poskytuje hloubkovou analýzu jednotlivých závazků vyplývajících ze Stockholmské úmluvy, jež mají vliv na zacházení s perzistentními organickými znečišťujícími látkami v EU. V návaznosti na tuto analýzu vymezila Komise 25 technických opatření s cílem zlepšit provádění závazků EU vyplývajících ze Stockholmské úmluvy.

Kapitoly 3 a 4 dokládají, že používání látek uvedených ve Stockholmské úmluvě nebo v protokolu o perzistentních organických znečišťujících látkách a regulovaných před rokem 2008 na úrovni EU prostřednictvím nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách (staré perzistentní organické znečišťující látky) je v EU postupně ukončováno. Ke zbývajícimu využití starých perzistentních organických znečišťujících látek dochází pouze u zboží, které bylo vyrobeno a uvedeno na trh před vstupem nařízení o těchto látkách v platnost, a u vzorků pro výzkumné účely. Na oba zbývající druhy využití se vztahují obecné výjimky stanovené ve Stockholmské úmluvě a v nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách.

Nové perzistentní organické znečišťující látky, které byly zařazeny do seznamu Stockholmské úmluvy nebo protokolu o těchto látkách mezi lety 2009 a 2015, byly následně zahrnuty do nařízení o těchto látkách. Na tyto látky se v EU vztahoval zákaz nebo přísná omezení již před jejich zařazením do seznamu. Některá omezení zavedená prostřednictvím nových změn nařízení o těchto látkách překračují původní rámec, aby byly splněny nové mezinárodními závazky.

Do některých členských států EU byl dovezen odpad obsahující perzistentní organické znečišťující látky (např. zastaralé pesticidy nebo kontaminovaná zařízení) za účelem jeho zneškodnění a odstranění. Tento dovezený odpad pochází ze zemí EU a ze zemí, které nejsou členy EU, jež nemají odpovídající technologii pro jeho náležité odstranění. Uvedený dovoz proběhl v souladu s ustanoveními Stockholmské úmluvy a přispívá k celkovému snížení perzistentních organických znečišťujících látek v EU a v celosvětovém měřítku.

K vývozu perzistentních organických znečišťujících látek mimo EU došlo pouze v ojedinělých případech. Z jednoho členského státu bylo na základě výjimky vztahující se na vzorky pro výzkumné účely vyvezeno pouze několik kilogramů lindanu.

V několika členských státech se stále nacházely zásoby zastaralých pesticidů obsahujících perzistentní organické znečišťující látky, jejichž výroba, používání a uvádění na trh jsou nyní v rámci nařízení o těchto látkách přísně zakázány. Tyto zásoby představují méně než 50 000

tun a odhaduje se, že obsahují 2 000 až 9 000 tun perzistentních organických znečišťujících látek.

Závazek vyplývající ze Stockholmské úmluvy odstranit do roku 2025 používání polychlorovaných bifenyly (PCB) v zařízeních je částečně zohledněn ve směrnici Rady 96/59/ES o odstraňování polychlorovaných bifenyly a polychlorovaných terfenyly (PCB/PCT), která vyžaduje, aby členské státy vytvořily záznamy o zařízeních obsahujících více než 5 dm³ PCB a zajistily, že zařízení obsahující PCB uvedená v záznamech budou dekontaminována nebo odstraněna, a to nejpozději do 31. prosince 2010. V souladu se směrnicí 96/59/ES všechny členské státy vypracovaly seznamy zařízení obsahujících PCB, jakož i akční plány pro jejich sběr a odstranění.

Z průzkumu provedeného v roce 2011 a z hodnocení uskutečněného v roce 2014 vyplývá, že při identifikaci zařízení obsahujících PCB a odstraňování odpadů PCB v EU bylo dosaženo značného pokroku, přičemž některé členské státy se přiblížily ke splnění cíle pro rok 2010. Většina členských států však nesplnila cíl dekontaminovat nebo odstranit kapaliny a zařízení kontaminovaná PCB do 31. prosince 2010 a práce související s identifikací, odstraněním a likvidací kapalin kontaminovaných PCB stále pokračovaly i po roce 2010.

Až do konce 90. let 20. století se v Unii vyráběly polybromované difenylethery (PBDE), tetrabromdifenylether, pentabromdifenylether, hexabromdifenylether a heptabromdifenylether, jež se používaly jako zpomalovače hoření. V některých výrobcích, zejména v plastech používaných v elektrických a elektronických zařízeních, byly určitou dobu dále používány i poté. Ačkoli se z důvodu regulačních opatření a nahrazení těchto látek dekabromdifenyletherem postupně přestaly vyrábět a používat, jejich výskyt v odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ) v EU stále představuje problém.

Existují náznaky, že pouze několik málo zařízení zaměřených na recyklaci odpadních elektrických a elektronických zařízení třídí plasty obsahující PBDE v rozsahu požadovaném právními předpisy EU. Existují proto jisté pochybnosti o tom, zda mají recyklační zařízení v EU v současné době dostatečnou kapacitu na třídění plastů obsahujících PBDE a na jejich separaci z jiných plastů na to, aby bylo možné tříditi hlavní část toku plastového odpadu obsahujícího PBDE. Z údajů vyplývá, že tok plastů získaných z OEEZ a obsahujících PBDE není v rámci evropských recyklačních operací v současné době náležitě kontrolován.

Výrobu, uvádění na trh a používání kyseliny perfluoroktansulfonové, jejích solí a perfluoroktansulfonátu (PFOS) upravuje nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách. Většina použití je zakázána, ale uvedené nařízení umožňuje určité výjimky, jež jsou však mnohem méně četné než ve Stockholmské úmluvě, jelikož pro řadu těchto použití existují alternativy. Výjimky jsou pravidelně přezkoumávány a jejich používání se postupem času snižuje.

Hexabromcyklododekan je bromovaný zpomalovač hoření, který se v celé EU ve velké míře používá v izolačních deskách z pěnového polystyrenu (EPS) a extrudovaného polystyrenu (XPS) sloužících k izolaci střech a dutých stěn. Zařazení této chemické látky do nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách v roce 2016 představuje zákaz jakéhokoli používání – s časově omezenou výjimkou pro použití ve výrobcích z pěnového polystyrenu.

Byl zaznamenán pokles nezáměrných emisí pentachlorbenzenu do životního prostředí (zejména do ovzduší a v menší míře také do půdy), k nimž dochází zejména v důsledku výroby elektřiny z uhlí (přibližně 83 %) a při spalování tuhých paliv, dřeva a odpadních směsí (8 %). Ze souboru údajů registru E-PRTR vyplývá, že za období let 2007–2012 vykázal emise pentachlorbenzenu do ovzduší pouze omezený počet lokalit v rámci Unie, přičemž za rok 2013 nebyly nahlášeny žádné emise.

Kapitoly 5 a 6 poskytují další informace o provádění jiných závazků, než jsou závazky přímo související s chemickými látkami uvedenými na seznamu. Dokládají, že výměna informací o technických záležitostech mezi členskými státy a se třetími zeměmi stále představuje výzvu a měla by se zlepšit, aby byl lépe podporován cíl úmluvy. Zároveň by se měla zvýšit kvalita informací, jež široké veřejnosti zpřístupňují orgány členských států a Komise, aby se zvýšilo povědomí o perzistentních organických znečišťujících látkách.

Prostřednictvím různých nástrojů poskytuje Evropská unie a členské státy značnou technickou a finanční pomoc na podporu provádění úmluvy rozvojovými zeměmi.

6. CELKOVÉ ZÁVĚRY

Právní opatření EU týkající se výroby, uvádění na trh a používání perzistentních organických znečišťujících látek, jakož i opatření, jež se týkají nakládání s odpadem sestávajícím z těchto látek nebo tyto látky obsahujícím, jsou dostatečně komplexní na to, aby byly splněny závazky vyplývající z úmluvy a z protokolu o perzistentních organických znečišťujících látkách.

Při odstraňování těchto látek bylo dosaženo významného pokroku. Jejich výroba a použití je až na malé výjimky zakázána. Hlavní výzvou pro EU je vyloučit tyto látky z odpadového cyklu a ze zbývajících zásob, neboť nadále představují významný zdroj emisí.

S ohledem na závazky vyplývající ze Stockholmské úmluvy a s přihlédnutím k situaci v Evropské unii nastiňuje prováděcí plán 30 opatření potřebných ke splnění těchto závazků. Přibylo osm opatření, jež se týkají zejména nově zařazených chemických látek. V případě devíti opatření jde o průběžná opatření a 13 opatření bylo uvedeno již v předchozím prováděcím plánu a stále probíhá, jelikož dosud nebyla dokončena.

Únik perzistentních organických znečišťujících látek v důsledku jejich nezáměrné produkce zůstává jednou z nejdůležitějších otázek, které je v EU třeba vyřešit. Několik opatření je proto věnováno vypracování odpovídajících opatření s cílem dosáhnout dalšího snížení emisí těchto látek. Předcházení vzniku nezáměrně získaných perzistentních organických znečišťujících látek vývojem procesů a technologií se řeší zejména v oblasti průmyslové výroby, ale mělo by se týkat rovněž zdrojů v domácnostech, mezi něž patří difúzní zdroje spalování. Nadále je zapotřebí podporovat další výzkum a technologický rozvoj v této oblasti.

Všechny členské státy vypracovaly seznamy zařízení obsahujících polychlorované bifenylly (PCB), jakož i akční plány pro jejich sběr a odstranění. Z informací o stávajícím počtu zařízení a množství odpadů obsahujících PCB v EU vyplývá, že se stále používá významné množství zařízení obsahujících PCB. Množství PCB použité v otevřených systémech není známo a k dispozici nejsou ani informace o množství výrobků obsahujících PCB, jež se stále používají nebo z nichž mohou PCB unikat do přírodního prostředí. Je třeba vyvinout další úsilí ke splnění cíle uvedeného ve Stockholmské úmluvě, který spočívá v postupném ukončení používání PCB do roku 2025.

V EU se stále v omezené míře vyrábí kyselina perfluoroktansulfonová, její soli a perfluoroktansulfonát (PFOS). Hlavním zbývajícím zdrojem emisí PFOS, které vznikají ze zamýšleného účelu, je používání PFOS při pokovování. V souvislosti s tímto použitím již proběhl průzkum alternativ a náhradních řešení, které je třeba realizovat, čímž dojde k úplnému ukončení používání PFOS.

Identifikace a správa lokalit kontaminovaných odpadem obsahujícím hexachlorcyklohexan (HCH) představuje v rámci EU problém. Z aktualizovaného hodnocení vyplývá, že objem odpadu uloženého v EU a obsahujícího HCH může dosahovat výše 1,8 až 3 milionů tun. Sedmnáct členských států označilo ve stávajících vnitrostátních prováděcích plánech kontaminovanou půdu jako problém, na jehož řešení je třeba přijmout další opatření. Je

možné, že bude nutné vypracovat koordinovanou strategii pro určení kontaminovaných lokalit a jejich ekologicky šetrnou sanaci.

Podávání zpráv členskými státy Komisi je předpokladem, aby EU mohla určit další opatření pro účely provádění Stockholmské úmluvy, aby bylo možné splnit cíle a rovněž předkládat náležité zprávy sekretariátu úmluvy. Několik členských států však své povinnosti týkající se podávání zpráv nesplnilo a musí tyto nedostatky napravit.

Pokud jde o monitorování, stále nemáme dostatek informací o chemické zátěži, a to navzdory skutečnosti, že orgány členských států, výzkumné organizace a subjekty EU vynakládají v důsledku právních předpisů EU, vnitrostátních a mezinárodních iniciativ, jakož i z čistě vědeckých důvodů značné úsilí na monitorování výskytu řady chemických látek v různých prostředích (voda, ovzduší, biota, půda, mateřské mléko atd.). Důvodem je, že údaje o chemických látkách získávané z monitorovacích činností nejsou shromažďovány, spravovány a posuzovány koherentním a přístupným způsobem. V zájmu vyřešení těchto nedostatků byla v evropském měřítku zřízena informační platforma pro údaje o monitorování chemických látek a v budoucnu bude zajištěn koordinovaný a integrovaný přístup ke shromažďování, uchovávání, dostupnosti a posuzování údajů.

Evropská unie by měla vytvořit mechanismy pro lepší koordinaci mezi dvoustrannými programy Komise zaměřenými na poskytování pomoci a programy členských států, které se týkají perzistentních organických znečišťujících látek, aby se zajistilo efektivnější využívání dostupných zdrojů. Aby se zvýšilo povědomí a aby byla zviditelněna podpora poskytovaná prostřednictvím finančních nástrojů EU, které jsou relevantní pro opatření související s perzistentními organickými znečišťujícími látkami, lze konkrétní informace poskytovat na zvláštní internetové stránky Komise věnované těmto látkám.